N°. 161. 1853.

NEDERLANDSCHE STAATS-COURANT.

JE MAINTIENDRAI

De prijs dezer Courant met het Bijblad is f 30 in het jaar; die van de Courant alleen f 20 en die van het Bijblad alleen f 15.

De prijs der advertentien is 25 cents voor den regel bij iedere plaatsing buiten de zegelgelden en briefporten.

ZONDAG 10 EN MAANDAG 11 JULIJ.

De Opper-Ceremoniemeester maakt bekend, dat het Hof den rouw zal aannemen wegens het overlijden van Zijne Koninklijke Hoogheid den Groot-Hertog van Saksen Weimar-Eisenach, voor den tijd van zes weken, te weten drie weken den middelbaren en drie weken den ligten rouw, met ingang van den 10den dezer.

's Hage, den 9den Julij 1853.

De Opper-Ceremoniemeester,
Graaf VAN RANDWIJCK.

NEDERLANDEN.

Bij Koninklijk besluit van 5den Julij 1853, n°. 87, is aan *J. M. Schrant*, emeritus hoogleeraar in de faculteit der bespiegelende wijsbegeerte en letteren aan de hoogeschool te Leyden, verleend een pensioen ten laste van den Staat ten bedrage van f 3500 's jaars, op grond van de artt. 48 en 48 der wet van 9/3 Mei 1846/1851 (*Staatsblad* n°. 24/49).

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

TURKIJE.

Het ministeriele Londensche avondblad de *Globe* zegt in zijn nommer van den 7den dezer: » De verklaring van den Keizer van Rusland dat hij de Porte den oorlog zou aandoen ingeval een eisch afgewezen werd welks inwilliging eene onmogelijkheid is, wordt op de eenige mogelijke wijze beantwoord, namelijk door de volharding van Turkije en van deszelfs bondgenooten in de door hen aangenomen houding. Het gerucht wordt thans verspreid dat er eenig verschil van gevoelen tusschen Frankrijk en Groot-Britannie is opgerezen en dat het Britsche kabinet besloten heeft den overtogt van den Pruth niet als eene vredebreuk te beschouwen. Het eerste dezer beide geruchten hebben wij gisteren reeds gelogenstraft; het tweede wordt wederlegd door het stellige berigt uit Konstantinopel dat de stap dien Rusland doet zonder acht te slaan op de verdragsbepalingen en op de goede verstandhouding onder de Europesche mogendheden, zal aangemerkt worden als eene vredebreuk, in zooverre althans dat daardoor de bondgenooten van Turkije vrijheid erlangen om de regten uit te oefenen wier werking geschorst was voor zoolang de vrede met de Porte niet werd gebroken. Wat er verder te doen staat, is, gelijk van zelf spreekt, eene vraag van staatkunde en niet van beginsel.

» Het publiek laat zich echter hier te lande niet meer door geruchten misleiden; het begint het Fransche en Engelsche gouvernement naar hunne daden te beoordeelen; en het zal erkennen dat bij hen tot nog toe geen oneenigheid noch weifeling is te bespeuren. Onze regering heeft vastberaden den eens ingeslagen weg gevolgd; de Fransche heeft dezelfde eervolle vastberadenheid aan den dag gelegd. Dat ons bewind onbevreesd voortgaat in dezelfde rigting, dat het zelfs met minder geheimhouding wil handelen en gemeene zaak met het land wenscht te maken, zal blijken bij de aldra plaats grijpende beraadslaging van ons Parlement over de Turksche aangelegenheden."

Aan de *Indépendance Belge* wordt uit Parijs onder dagteekening van den 7den dezer gemeld, dat het Engelsche kabinet, na eene onstuimige beraadslaging, zou besloten hebben, de vloot niet terstond maar eerst na eene nieuwe diplomatieke poging tot vereffening van het geschil, door de Dardanellen te doen stevenen.

— In berigten uit Konstantinopel van den 23sten Junij jl., die door den Parijschen *Constitutionnel* worden medegedeeld, leest men het volgende: » Er is berigt ontvangen van het uitzeilen van een Russisch smaldeel naar de kust van Anatolie; het moet beletten dat hulp of eenigerlei aanmoediging, van welke zijde ook, aan de volksstammen van den Caucasus toekome.

» De admiraals der Engelsche en der Fransche vloot hebben eenen aide-de-camp naar Konstantinopel gezonden; en terstond daarop zijn de drie vloten in onderlinge aanraking gebragt. De Turksche vloot heeft, naar den raad der admiralen, eene betere stelling ingenomen. Voor het geval dat de Fransche en de Engelsche zeemagt binnen de Dardanellen mogten komen, is bepaald dat zij aan het Prinsen-eiland het anker zullen uitwerpen.

» Men verzekert dat de Oostenrijksche gezant, de heer von Bruck, door den Sultan bij de overreiking der geloofsbrieven met veel onderscheiding is bejegend. De Sultan zeide aan de goede bedoelingen van Oostenrijk jegens de Porte nimmer te hebben getwijfeld. Zoo de heer von Bruck in zijne pogingen tot bemiddeling aan den Pruissischen zaakgelastigde de hoofdrol geeft, dan is het om geen aanleiding te geven tot verdenkingen voor welke in de naauwe vriendschapsbetrekking tusschen Oostenrijk en Rusland grond zou kunnen worden gezocht.

» De Porte gaat onverpoosd voort zich tot verdediging te bereiden. Hoe groot de strijdmagt is waarover zij kan beschikken, is moeijelijk te bepalen; van eene voor de Porte gunstige zijde wordt de sterkte der geregelde troepen op 260,000 man gesteld. De sterkte der ongeregelde troepen laat zich niet begrooten. Zeker is het dat er aan de Turksche zijde groote geestdrift heerscht."

— Berigten uit Weenen van den 5den dezer bevatten het volgende: » Bij het intrekken der Russische troepen in de Donau-vorstendommen is door den Russischen opperbevelhebber, den vorst Gortschakoff, eene proclamatie aan de inwoners dier gewesten uitgevaardigd, waarin het doel der bezetting aangewezen en verklaard wordt dat de Russische regering geene de minste verandering of stoornis in de inrigting en den gang van het bestuur des lands wil brengen.

» Vooreerst is het voornemen der Russische regering, niet meer dan 25,000 man troepen over den Pruth te doen trekken.

» De Porte heeft velerlei aanbiedingen, vooral van politieke uitgewekenen, zoo als Hongaren en Polen, ontvangen om haar in eenen krijg tegen Rusland met vrijcorpsen bij te staan. Zij zijn alle afgewezen, daar de Porte zelfs den schijn niet wil hebben van zich aan te sluiten aan hen die de rust in andere Staten van Europa zoeken te storen."

— De commodore Stringham, bevelhebber van het Noord-Amerikaansche eskader in de Middellandsche Zee, is den 15den Junij met zijne hoofdofficieren door den Sultan ten gehoore toegelaten. Het *Journal de Constantinople* van den 19den Junij geeft een berigt van deze audientie. Daaruit blijkt dat de Noord-Amerikaansche vlootvoogd den Sultan wegens » de edelaardigheid van zijn karakter, zijne liberale en » verlichte inzigten, zijne zorg voor het geluk zijner onderdanen", van de toegenegenheid van het Amerikaansche volk heeft verzekerd.

De vlootvoogd is vervolgens naar Athene vertrokken, alwaar, naar de berigten van den 1sten Julij jl., het geschil omtrent de geregtelijke veroordeeling van eenen Noord-Amerikaanschen zendeling-prediker nog het onderwerp van onderhandelingen was tusschen den Noord-Amerikaanschen zaakgelastigde en het Grieksche gouvernement.

Te Athene was het gerucht verspreid dat de regering aan Frankrijk vergund zou hebben Fransche troepen over Grieksch grondgebied te laten trekken, ingeval zulks noodig mogt worden om de Porte bijstand te kunnen verleenen. Dit gerucht was zoo strijdig met de gezindheid der bevolking, die thans meer dan ooit voor Rusland gunstig gestemd is, dat de voorzitter van den ministerraad zich gehaast heeft in eene zitting der Kamer van Volksvertegenwoordigers hetzelve te logenstraffen. Hij voegde er bij dat Griekenland hoopte zich te houden buiten geschillen over vreemde belangen.

— Aan de Augsburgsche *Allgemeine Zeitung* wordt uit Moldavie geschreven, dat het bekende grootheerlijk bevelschrift, waarbij de Sultan dezer dagen de voorregten zijner Christen-onderdanen op nieuw heeft bevestigd, in de Donau-vorstendommen nog niet ter kennis van het publiek gekomen is, daar de openbaarmaking van hetzelve door de Russische consuls tegengehouden werd.

FRANKRIJK.

Reeds is gemeld dat eene commissie van hoofd-officieren der Fransche landmagt door den Keizer naar Engeland gezonden is om de oefeningen der Engelsche troepen in het kamp te Chobham bij te wonen. De *Moniteur* van den 7den dezer deelt berigten mede strekkende om te doen zien dat die commissie in Engeland door de Koningin en door de officieren der Britsche land- en zeemagt met onderscheiding en hartelijkheid ontvangen is. Daarbij wordt ook met lof van de houding der Engelsche troepen gesproken.

— Volgens de jongste berigten uit Parijs ziet men er toebereidselen maken voor de sinds geruimen tijd voorgenomen reis van den Keizer en de Keizerin naar eene badplaats in het zuiden des lands. Men had gemeend dat deze reis door de opgerezen verwikkelingen in de politieke gesteldheid van Europa vertraagd zou worden.

— Het *Journal du Hâvre* berigt dat aldaar in de eerste dagen dezer week zes ladingen graan uit Odessa zijn aangekomen, die door de Fransche regering te Londen zijn gekocht voor het departement van oorlog, hetwelk bij de bezorgdheid omtrent den staat der veldgewassen in Frankrijk niet raadzaam achtte ditmaal op de gewone wijze, dat is door openbare aanbesteding, in zijne dagelijksche behoefte te voorzien. Nog meer zoodanige ladingen werden te Hâvre verwacht.

— Bij de voor het veldgewas meer gunstige weêrsgesteldheid der laatste dagen, is aan de Parijsche graanmarkt op den jongsten marktdag niet veel omgezet; de verhoogde prijzen van de vorige week konden niet of bezwaarlijk bedongen worden.

BELGIE.

Uit een artikel der ministeriele *Indépendance Belge* blijkt dat tusschen de Belgische regering en de geestelijkheid over de toepassing der wet op het middelbaar onderwijs, nog steeds verschil bestaat. De wet op het middelbaar onderwijs van 1850 bepaalde dat de geestelijkheid zou

verzocht worden, tot het onderwijs op de middelbare scholen des Staats mede te werken. De geestelijkheid stelde echter voorwaarden die het liberale ministerie van de heeren Rogier en Frère afwees als onvereenigbaar met de onafhankelijkheid en zelfstandigheid van het staatsgezag. Toen deze bewindslieden aftraden, werden zij vervangen door een ministerie hetwelk de liberale begrippen met groote gematigdheid voorstond en zich ten doel stelde toenadering tusschen de partijen te bewerken. Ook dit ministerie heeft niet kunnen besluiten de waarborgen te bewilligen die de geestelijkheid meende te mogen verlangen voor de Christelijke strekking van het onderwijs waartoe hare medewerking gevraagd werd. Het gevolg is dat thans nog, nu het liberale kabinet sedert ruim acht maanden afgetreden is, aan de van staatswege opgerigte scholen van middelbaar onderwijs geen godsdienst-onderrigt wordt gegeven.

ENGELAND.

In de beide Parlementshuizen is de beraadslaging over het Oostersche vraagstuk, overeenkomstig den wensch der regering, weder uitgesteld en wel van den 8sten dezer tot den 11den dezer. De minister van buitenlandsche zaken, lord Clarendon, zeide dat lord John Russell wegens ongesteldheid de zitting van het Lagerhuis niet kon bijwonen, terwijl het wenschelijk was dat de beraadslaging over de Turksche aangelegenheden in de beide Huizen op denzelfden dag werd gehouden; anders had hij geen nieuw uitstel willen vragen, alhoewel de onderhandelingen nog niet tot een punt gekomen waren waarop eene openbare behandeling niets gevaarlijks had. Hij haastte zich, er bij te voegen dat Harer Majesteits regering nog hoop voedde op eene vreedzame beslechting van het geschil.

In de zitting van het Lagerhuis van den 6den dezer is door een der liberale leden een wets-ontwerp ingediend houdende strengere bepalingen tegen het handeldrijven met kerkelijke ambten in de Anglicaansche kerk, hetwelk, naar de tegenwoordig aangenomen opvatting der bestaande wets-bepalingen, niet met openstaande maar wel met eerlang openvallende predikantsplaatsen enz. mag geschieden, en openlijk met behulp zelfs van aankondigingen in de dagbladen plaats heeft.

Ook is bij het Lagerhuis de door het gouvernement voorgedragen en door het Hoogerhuis aangenomen bill ingekomen, welke het beheer van liefdadige stichtingen en de aanwending der voor weldadige doeleinden afgezonderde fondsen onder toezigt en gezag des gouvernements stelt.

— Hare Majesteit zal de Dublinsche tentoonstelling bezoeken, en zich van den 12den tot den 16den dezer te Dublin ophouden. Het zal echter geen staatsie-bezoek zijn, zullende de Koningin te Dublin geen receptie houden.

— Uit de officiele staten van den buitenlandschen handel van het Vereenigde Rijk over de met den 5den Junij jl. geëindigde maand, blijkt dat de uitvoer, in vergelijking met dezelfde maand van het vorige jaar, weder met 1,187,558 L. st. is toegenomen. De uitvoer heeft gedurende de vijf eerste maanden des jaars dien van de beide vorige jaren met ongeveer zes en twintig per cent overtroffen. Deze groote toeneming is over alle handelsartikelen vrij gelijkmatig verdeeld en een gevolg grootendeels van den uitvoer naar Australie. De invoer voor verbruik is in de afgeloopen maand in eenige artikelen toegenomen, in de overige op dezelfde hoogte gebleven als in de laatst vorige maanden.

— Aan de *Times* wordt uit Portsmouth gemeld dat het te Spithead vereenigde eskader, naar algemeen verwacht werd, binnen kort in zee zou steken; dat althans de schepen meestal geheel gereed waren om uit te loopen, hoewel er nog steeds gebrek was aan manschappen tot volledige bemanning der onderscheiden bodems.

— Aan de Londensche Beurs is den 7den dezer de prijs der Engelsche staatsfondsen weder iets gedaald. » De reden daarvan was — zegt de *Globe* — de ongunstige stemming der Parijsche Beurs, alwaar gisteren geruchten liepen van eene volksbeweging die waarschijnlijk door het woelen der Russische partij in Griekenland zou worden bewerkt, en van eene voorgenomen bezetting van Servie door Oostenrijksche troepen, — verder de langdurige en veelvuldige kabinetsraden der Engelsche bewindslieden, en de beweerde oneenigheid met de Fransche regering, wier oorlogzuchtige ijver waarschijnlijk door omzigtigheid getemperd moet worden."

Tegen het eind van den beurstijd herstelden de Engelsche fondsen gedeeltelijk van de ondervonden daling.

NOORD-AMERIKA.

De tegenwoordige levendigheid in den handel der Vereenigde Staten en de door speculatie aangespoorde bedrijvigheid in alle nijverheidstakken, is volgens het oordeel van bezadigde lieden niet van dien aard dat op een langen duur derzelve mag gerekend worden. De *Herald*, een der groote New-Yorksche dagbladen, besluit in zijn nommer van den 25sten Junij een artikel over de finantiele en handelsvooruitzigten der Vereenigde Staten aldus: » Dat de tegenwoordige staat van handelsbedrijvigheid en matelooze speculatie niet altijd kan duren, dat onze welvaart nog niet vast genoeg staat om de waarschuwingen der ervaring in den wind te kunnen slaan, zal door elk deskundige worden erkend; naar onze overtuiging bestaan er thans reeds omstandigheden die ons met een plotselingen ommekeer bedreigen."

— In de jongste dagbladen van de Britsche kolonie New-Foundland wordt hevig geklaagd over de strengheid waarmede thans de Britsche visschers uit de aan Frankrijk behoorende vischwateren worden geweerd.

ITALIE.

In de zitting van den Sardinischen Senaat van den 4den dezer is beraadslaagd over het reeds door de Kamer van Volksafgevaardigden aangenomen wets-ontwerp waarbij concessie benevens een subsidie uit de schatkist verleend wordt voor eene geregelde maandelijksche stoombootdienst van Genua op New-York en Montevideo. Vele leden deinsden terug voor de noodzakelijkheid om voor de kosten daarvan jaarlijks uit de schatkist 482,000 fr. bij te dragen. De minister van finantien betoogde met nadruk dat de ware zuinigheid ook aan den Staat, gelijk aan den particulier, het doen van productieve uitgaven gebood. Zijne welsprekende rede had ten gevolge dat het wets-ontwerp met 43 tegen 19 stemmen werd aangenomen.

RUSLAND.

Uit Stettin wordt onder dagteekening van den 6den dezer het volgende gemeld: » Volgens de berigten die hier gisteren met de stoomboot uit St. Petersburg aangebragt zijn, was aldaar de geestdrift der bevolking ten top gestegen, toen het bekend werd dat het bevel tot het overschrijden der Turksche grenzen gegeven was. De ingezetenen illumineerden uit eigen beweging hunne huizen; groote volksscharen stroomden langs de verlichte straten. Met eindeloos gejuich werd de Keizer door de menigte begroet; waar hij gezien werd, viel het volk voor hem op de knieën. Men zag zelfs lieden van het gepeupel die met groene palmtakken voor het keizerlijk rijtuig dansten.

BEURS-BERIGTEN. (*Naar officiële opgaven.*)

Parijs 7 Julij: Fransche 3 pcts. rente fr. 76.60; idem $4^{1}/_{2}$ pcts. fr. 101.90.

Londen 7 Julij: Engelsche 3 pcts. gecons. » pct.; — Nederl. $2^{1}/_{2}$ pcts. $63^{1}/_{4}$ pct.; — idem 4 pcts. » pct.

(De Engelsche 3 percents geconsolideerde rente is, volgens de beursberigten der Londensche bladen, den 7den verhandeld voor $97^{7}/_{8}$ tot $98^{1}/_{8}$ pct. op tijd).

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

'S GRAVENHAGE, *den 9den Julij.*

Zr. Ms. instructiebrik *de Zeehond* is den 28sten Junij jl. in de baai van Corunna aangekomen, en zoude, na een kort verblijf aldaar, den kruistogt in den Atlantischen Oceaan vervolgen.

Het état-major en de zich aan boord bevindende adelborsten van de Koninklijke academie voor de zee- en landmagt en verdere bemanning, bevonden zich in den besten welstand.

UITTREKSELS UIT DE VERSLAGEN *aangaande den toestand der onderscheiden provincien over het jaar* 1852, *door de Gedeputeerde Staten aan de Staten hunner provincie in de gewone Zomervergadering dezes jaars, volgens art.* 162 *der wet van* 6 *Julij* 1850 (Staatsblad n°. 39), *ingediend.*

WATERSTAAT EN WEGEN.

NOORDHOLLAND.

Het gouvernement heeft zijne aandacht gevestigd op de behoefte aan eene verbetering van den waterweg tusschen Amsterdam en Vreeswijk in het belang van handel en scheepvaart. Tevens is het daarbij wenschelijk voorgekomen die geheele vaart tot rijksvaarwater te verklaren.

Op dien voet zijn dan ook aan Gedeputeerde Staten der betrokken provincien voorstellen gedaan, waarbij men echter tot voorwaarde der overneming gesteld heeft, dat door die provincien en door de steden Amsterdam en Utrecht in de kosten van voorziening zou worden bijgedragen, en dat zij tevens eene vaste som zouden toezeggen tot gedeeltelijke dekking der kosten van onderhoud. Mogt eene dergelijke regeling tot stand komen, dan zal de geheele navigatie-lijn van het Nieuwe Diep tot Maastricht aan het toezigt der Regering onderworpen zijn.

Vooral voor de Weespervaart is de uitvoering van dat plan wenschelijk, daar dit gedeelte van den waterweg der Rhijnschepen zeer gebrekkig is.

Er is een plan aanhangig tot wegruiming van ondiepten in den mond van de Vecht door middel van leidammen. De kosten der uitvoering zijn geraamd op f 30,000.

In 1852 zijn 6827 schepen, 44 meer dan in 1851, door de zeesluis te Muiden gekomen; 20,801, dat is 640 minder dan in 1851, door de sluizen te Spaarndam; 14,360, of 936 meer dan in 1851, door de sluis aan het Huis ten Drecht; 14,264, of 348 meer dan in 1851, door de sluis te Weesp.

De uitdieping van het geheele Groot Noordhollandsch Kanaal in een tijdvak van zeven jaren, is uitbesteed voor f 792,176. Daaronder is begrepen het afsnijden van eene zeer hinderlijke bogt in het kanaal achter Ilpendam, hetgeen thans reeds bijna volbragt is, en het verbreeden van den schutdam langs het Alkmaarder Meer.

In 1852 zijn 1458 zeeschepen met lading en 363 in ballast de koopvaardersluis te Nieuwe Diep doorgekomen, dat is 123 en 1 meer dan in 1851, doch in tonnenruimte 216 en 775 ton minder.

Uit een vijfjarig overzigt van de vaart door het Noordhollandsch Kanaal blijkt dat zij zich steeds uitbreidt.

De herziening van de politie-verordeningen op dit kanaal, bepaaldelijk die der loodsdienst en het tarief voor het heffen van kanaalregten, is nog aanhangig.

De schroefstoombootdienst langs het kanaal heeft in 1852 geregeld plaats gehad, tot gerief van vele reizigers, en zonder eenige schade voor de kanaalboorden.

De grootere havens worden goed onderhouden, doch vele gemeentehavens van kleiner omvang vervallen; terwijl de kosten van herstel voor de gemeentekassen te zwaar zouden zijn. Voor eene grondige verbetering der haven van Colhorn is een ontwerp opgemaakt; doch de uitvoering daarvan zou f 97,800 kosten.

Uit een zevenjarig overzigt van het verkeer in de visschershavens aan de Zuiderzee blijkt een aanmerkelijke vooruitgang.

De rijkszeeweringen op de eilanden zijn in goeden staat onderhouden. Op Texel zijn aan de buitenpunt van het Horntje werken daargesteld om de aanmerkelijke duinvermindering aldaar tegen te gaan.

De provinciale zeeweringen te Helder en Petten zijn zonder bijzondere kosten in behoorlijken staat onderhouden.

Aan de zeeweringen die door particuliere collegien onderhouden worden, is in 1852 geene belangrijke schade voorgevallen. Aan eenige derzelve zijn verbeteringen van grooten omyang aangebragt.

De polder Waard Nieuwland op Wieringen is in 1852 publiek geveild en door de Vereeniging van hypotheekhouders gekocht voor f 175,000.

De geraamde kosten voor al de werken, zoo gewone als buitengewone, die in 1852 aan de zeewaterkeerende polders zijn tot stand gebragt, beliepen, volgens eene niet geheel volledige opgave, te zamen f 584,825, dat is plus minus het dubbel van het bedrag in elk der vorige vijf jaren.

De zeewerende duinen langs de Noordzee zijn, ten koste der provincie, in voldoenden toestand onderhouden. Met uitzondering van die aan het Horntje, hebben die op Texel in het afgeloopen jaar niets geleden, daar zij, blijkens de aldaar verrigte metingen, aan den buitenkant meer zijn toe- dan afgenomen. Aangezien de gelegenheid van het breede strand en de drooge Hors daartoe gunstig is, hebben de Hoornder- en Westerduinen sedert ruim eene halve eeuw gemiddeld 75 el buitenwaarts aangewonnen. Daar ook bij de Eijerlandsche duinen aanwinning bespeurd

wordt, zoo kan men zeggen, dat het westelijke strand over de geheele uitgestrektheid van het eiland niets geleden heeft.

Het voorstel is gedaan, om door het stellen van rietschuttingen op het 1500 el breede strand bij de Slufterbollen, van de Kooger tot de Eijerlandsche duinen, op snelle wijze duinen aan te winnen door middel van aanstuiving. Op die wijze zou eene oppervlakte van ongeveer 500 bunders grond binnenduins aangewonnen en de Zanddijk naar het Eijerland, tot een slaperdijk worden ingerigt. Nadat dit voorstel onderzocht was, is door het provinciaal bestuur besloten er gevolg aan te geven.

Sedert de laatste metingen, welke in April 1852 op het strand langs den vasten wal hebben plaats gehad, is aldaar geen afneming van het duin voorgekomen. Wel is waar is bij de stormvloeden van den 5den, 6den en 7den October ll., welke zich 1,15 en 1 el boven volzee verhieven, de buitenvoet der duinen 2 à 3 el in breedte afgeslagen, en wel tusschen de mijlpalen n°. 4 en 5, over 200 el lengte, en tusschen de palen n°. 27 en 28, over 400 el lengte, maar thans zijn de duinen op die plaatsen weder zoodanig aangewonnen, dat van het geleden verlies niets meer te bespeuren overblijft.

De breedte van het strand, van den voet der duinen tot aan den laagwaterkant, is over de geheele lengte der provincie insgelijks niet verminderd, terwijl ook de hoog- en laagwaterlijn geene belangrijke verandering onderging. Mag men alzoo aanemen, dat nergens op eenige plaats aan het strand dadelijk gevaar bestaat, zoo blijven nogtans de duinen een naauwkeurig toezigt eischen. In het bijzonder is dit het geval ten noorden en zuiden van Callantsoog, waar het meest ongunstige strand en de minst breede duinen worden aangetroffen. Ten einde hierin eenigzins te gemoet te komen, wordt de proef genomen, om door het stellen van rietschuttingen en het doen van beplantingen, in de zomermaanden aan den voet der duinen zoo veel zand bijeen te zamelen, als men des winters bij storm en hooge vloeden gewoon is te verliezen.

Inmiddels zijn eenige laagten in de buitenduinen, tusschen den Helder en Petten, met rietschuttingen bezet. Deze rietschuttingen zijn bijna geheel ondergestoven, zoodat daar ter plaatse anderhalf el hoogte aan zand gewonnen is.

Omtrent het rooven van helm en het beschadigen der beplantingen langs den vasten wal, behelst het verslag van Gedeputeerde Staten ongunstige berigten. Deze roof neemt zoodanig toe, dat het in het belang der provincie noodzakelijk geacht wordt, naar geschikte middelen om te zien, ten einde de hieromtrent bestaande keuren voor vervolg van tijd beter en met meerdere gestrengheid te handhaven. Op het nemen van zoodanige maatregelen is thans de aandacht van het provinciaal bestuur gevestigd.

Ter verbetering der duinen op de eilanden Terschelling en Vlieland, gaat men voort daar jaarlijks nieuwe stroo- en helm-beplantingen aan te brengen. Op Terschelling bestonden die beplantingen uit 18 bunders stroo en 9 bunders helm; op Vlieland uit ongeveer 15 bunders stroo. De kosten dezer beplantingen, welke door het Rijk gedragen worden, beliepen voor Terschelling f 2950 en voor Vlieland f 2190.

De droogmaking van het Graftermeer is in 1852 voortgezet maar niet ten einde gebragt.

Nieuwe concessien tot bedijking of inpoldering zijn in 1852 niet verleend.

Omtrent den toestand der binnenpolders zijn door de onderscheiden gemeentebesturen bijna algemeen zeer gunstige berigten medegedeeld.

Gedeputeerde Staten zeggen hieromtrent verder in hun verslag aan de Staten het volgende:

» Het daarstellen van nieuwe en de herziening van bestaande reglementen voor de waterschaps-besturen, behoorden tot de gewigtigste onderwerpen, welke in het afgeloopen jaar onafgebroken het provinciaal bestuur hebben bezig gehouden.

» Nadat de algemeene beginselen, waarvan de toepassing in alle reglementen, in den regel, wenschelijk is geoordeeld, in uwe vergadering van 16 Julij waren uitgebreid, hebben wij een model-reglement zamengesteld, met het oogmerk, om dat aan de waterschaps-besturen te zenden, ten einde hun bij het ontwerpen der reglementen als leiddraad te kunnen dienen. Hoezeer toch het ontwerpen der waterschaps-reglementen bij de provinciale wet aan ons of aan bijzondere commissien uit uw midden is opgedragen, is het noodig vooraf bekend te zijn met de inzigten der betrokken besturen, en met de bepalingen, welke, volgens hen, al of niet in de reglementen behooren voor te komen. In den regel worden dan ook de besturen uitgenoodigd, om zelve een concept-reglement op te maken, dat dan door ons of gevolgd of veranderd wordt, alvorens wij het aan de inzage der ingelanden onderwerpen.

» Eene eerste zorg moest zijn, behoorlijke afscheiding te maken tusschen het gemeente- en polderbeheer, in die plaatsen waar het laatste, volgens oude gebruiken, aan de gemeente-besturen was opgedragen, en alzoo reglementen te ontwerpen voor nieuw in te stellen, door de ingelanden te kiezen besturen, die de zoogenaamde plaatselijke polder-besturen (gemeente-besturen) zouden vervangen in het beheer over die algemeene polder-aangelegenheden, welker behartiging tot nog aan laatstgenoemde was toevertrouwd.

» Omtrent de politiekeuren van waterschappen valt weinig te melden. Het steeds voordurend gemis eener wettelijke bevoegdheid tot het bedreigen van straffen, heeft ook in 1852 te weeg gebragt, dat de waterschapsbesturen zich over het algemeen van het maken van keuren hebben onthouden."

De rijkswegen in Noordholland zijn in goeden staat, zoo ook de provinciale wegen, die echter van zeer beperkten omvang zijn. De openbare wegen en voetpaden behooren voor een zeer groot gedeelte aan de polderbesturen.

Waar zulks niet het geval is en de gemeenten zelven voor het onderhoud moeten zorg dragen, laat de toestand dier wegen soms nog al iets te wenschen over, omdat de kosten, aan een behoorlijk onderhoud verbonden, op zeer vele plaatsen volstrekt in geene verhouding staan met de middelen waarover de gemeentekassen kunnen beschikken.

» De menigvuldige, meer of minder uitgebreide werken, in de laatste jaren tot stand gebragt, ondernomen of ontworpen, leveren intusschen — zeggen Gedeputeerde Staten - het verblijdend bewijs, dat de gemeentebesturen over het algemeen de behoefte aan verbetering gevoelen en erkennen, en gaarne naar hunne krachten willen medewerken om meer geschikte middelen van gemeenschap tot stand te brengen. Daar waar de wegen aan de polder-besturen toekomen (en deze zijn de meeste), wordt veelal met zorg voor het onderhoud gewaakt en het gebrekkige naar vermogen verbeterd. Men moet erkennen, dat velen dier besturen zich in den jongsten tijd ten opzigte der wegen zeer verdienstelijk gemaakt, en veel hebben bijgedragen om de voornaamste belemmeringen, welke eene behoorlijke communicatie in den weg staan, althans voor een deel, op te heffen. Ook het jaar 1852 heeft van dit streven naar verbetering onderscheiden bewijzen opgeleverd.

» De verordeningen, keuren en reglementen, op het onderhoud der wegen, eischen op vele plaatsen verbetering. Het komt dikwijls voor, vooral thans, nu men meer dan vroeger aan de wegen zijne bijzondere zorgen wijdt, dat de noodige bescheiden ontbreken, niet slechts omtrent de breedte, maar zelfs omtrent den eigendom der wegen. Van daar dikwijls groote moeijelijkheden, wanneer over een van beiden geschil ontstaat, en geen der partijen haar goed regt anders kan bewijzen dan door overoude gebruiken of costumen, die in regten niet altijd waarde hebben. Naar mate echter die moeijelijkheden zich meer doen gevoelen en sedert de bijzondere aandacht der gemeentebesturen op dit onderwerp gevestigd is, heeft men met betrekking tot die verordeningen reeds veel verbeterd.

» De verpligting, op vele plaatsen aan de eigenaars der aangrenzende erven opgelegd, om zelve den weg rondom hunne bezittingen te onderhouden, is veelal weinig doelmatig, om bij voortduring den deugdzamen toestand der wegen te verzekeren. Vele eigenaars toch verwaarloozen deze verpligting, terwijl andere bezitters dikwijls te arm zijn om de daartoe vereischte gelden bijeen te brengen. Trekken de gemeentebesturen zich die zaak niet aan, en laten zij niet zelve en op hunne kosten verrigten, wat de aangrenzende bewoners nalaten, dan ziet men het onderhoud dikwijls geheel verwaarloosd. Op Terschelling en op andere plaatsen, heeft men tot onderhoud van de wegen persoonlijke diensten aan de burgers opgelegd. Of die maatregel voldoet, wordt niet opgegeven, maar klagten daarover worden althans niet medegedeeld.

» Een ander bezwaar tegen het goed onderhouden der wegen, vindt men in de omstandigheid, dat de polderbesturen de bevoegdheid missen, om tegen de overtreding hunner keuren straf te bedreigen. Zij, die voor een goed deel als eigenaars der wegen optreden, moeten zich dus van het maken van nieuwe verordeningen onthouden, daar deze toch niet voldoende zouden zijn, om het gewenschte doel te bereiken. Ook in het belang der wegen is het derhalve te wenschen, dat de wetgevende magt der waterschapsbesturen weldra beter geregeld worde."

Vooral te Amsterdam is het onderhouden der straten kostbaar. In het afgeloopen jaar is er eene proeve genomen van bestrating met kubiekvormige keijen, welke door hunnen vorm meer dan puntvormige geschikt zijn om eene goede aaneensluiting te verkrijgen, en die daarenboven bij afslijting den oorspronkelijken vorm beter behouden en daardoor ook langer tot bestrating kunnen worden aangewend. Tegen deze voordeelen staat echter over, dat de inkoopsprijs merkelijk hooger is dan voor de tot nu toe gebruikte soorten. Aanvankelijk heeft de proef zeer goed voldaan, zoodat daarmede in 1853 zou worden voortgegaan.

Naar aanleiding der in de laatste maanden van 1852 op den Hollandschen spoorweg voorgevallen ongelukken, hebben Gedeputeerde Staten van Noordholland, te gelijk met die van Zuidholland, bij het Gouvernement aangedrongen op de spoedige indiening eener politiewet op het spoorwegvervoer, als zijnde het toezigt der Regering, waaraan al de andere vervoermiddelen onderworpen zijn, vooral noodig bij de spoorwegen die de overige middelen van vervoer bijkans verdringen.

Volgens een berigt van Zr. Ms. consul te Lubeck, zijn aldaar gedurende de eerste 6 maanden van dit jaar, binnengekomen 12 Nederlandsche schepen en hadden 3 aldaar overwinterd, waarvan 2 vertrokken naar Gent met raapkoeken en 1 naar Kolding in ballast. Van de 12 overige kwamen 2 van Londen met stukgoederen, 1 van Hull met dito, 1 van Liverpool met dito, 1 van Delfzyl in ballast, 2 van Antwerpen met stukgoederen, 1 van Brussel met dito en 1 met glas, 2 van Sunderland en 1 van Amsterdam met stukgoederen. Van deze schepen vertrokken naar Ipswich 1 met raapkoeken, naar Veile, naar Kioge, naar Memel, naar Rostock, naar Svendborg respectivelijk 1 en naar de Oostzee 2 in ballast, naar Antwerpen 1 met teer, naar Zwolle 1 met boekweit en naar Travemunde 1 met raapkoeken. Het getal Nederlandsche schepen, te Lubech gedurende de eerste 6 maanden aangekomen, is iets minder dan in het vorige jaar, en over het geheel zijn er tot nu toe minder schepen, te weten: 317 tegen 358 in 1852 (eerste 6 maanden) binnengekomen: waarvan de reden te zoeken is in de buitengewoon late opening der scheepvaart in het voorjaar.

De gewassen te velde staan doorgaans goed, behalve de rogge en het koolzaad, van welke artikels slechts een matige oogst te verwachten is; de prijzen staan te hoog dan dat er uitvoer naar de Nederlanden zal kunnen plaats hebben.

Van tarwe is het grootste gedeelte naar Engeland verscheept.

Volgens de officiele opgaven wegens den staat der Nederlandsche rivieren, was dezelve als volgt:

Datum 1853, Julij.	Uren.	Plaatsen of Posten.	Hoogte des waters: Aan de peilschaal.	Hoogte des waters: Onder nul of het noodpeil.	In de laatste uren.	Gewassen.	Gevallen.
		Maas.					
	v. m.		el. dm.			Duim.	
6	8	Grave	6 . 64	»	24	»	7
7	8	id.	6 . 56	»	24	»	8
		Waal.					
5	»	Hulhuizen	4 . 58	»	24	8	»
6	»	id.	4 . 75	»	24	12	»
7	»	id.	4 . 81	»	24	6	»

Datum 1853. Julij.	Uren.	Plaatsen of posten.	Hoogte des waters: Aan de peilschaal.	Hoogte des waters: Onder nul of het noodpeil.	In de laatste uren.	Gewassen.	Gevallen.
			Neder-Rhijn.				
5	»	Pannerden	4.15	»	24	8	»
6	»	id.	4.30	»	24	15	»
7	»	id.	4.35	»	24	5	»
5	»	Arnhem	3.72	»	24	2	»
6	»	id.	3.87	»	24	15	»
7	»	id.	3,95	»	24	8	»
			IJssel.				
5	»	Westervoort	3.78	»	24	4	»
6	»	id.	3.92	»	24	14	»
7	»	id.	3.98	»	24	6	»

ADVERTENTIEN.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN.

Provincie *Gelderland.*

AANBESTEDING.

Op Vrijdag den 22sten Julij 1853, des middags ten 12 ure, zal, onder nadere goedkeuring, door den Staatsraad, Commissaris des Konings in de provincie Gelderland, of, bij zijne afwezendheid, door een der leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den Hoofdingenieur van den Waterstaat in het 5de District, aan het locaal van het Provinciaal Bestuur te Arnhem, worden Aanbesteed:

het Herstellen van ontstane schade aan de Rijks-dijken, Kaden en andere Aardewerken in de provincie Gelderland.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij enkele Inschrijving, overeenkomstig Art. 5 van het Bestek.

Het Bestek zal ter lezing liggen aan het locaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, aan dat van het Provinciaal Bestuur van Gelderland, te Arnhem, en op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaats-werken in deze provincie ter lezing gelegd worden.

Vier dagen vóór de Besteding zal de noodige aanwijzing in loco worden gedaan, en zullen voorts nadere informatien te bekomen zijn bij den Hoofdingenieur Conrad en den Ingenieur Waldorp, te Arnhem.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
VAN REENEN.

MINISTERIE VAN MARINE.

⁂ De Minister van Marine brengt ter kennis van de Belanghebbenden, dat bij Zijner Majesteits besluit van den 8sten dezer, nº. 67, is bepaald, dat bij wijziging van de bestaande voorschriften, als proefneming, in de maand September aanstaande, alsnog tot examen zullen worden toegelaten de Jongelingen die genegen zijn om als *Adelborst voor de eigenlijke Zeedienst* op de Koninklijke Academie voor de Zee- en Landmagt te *Breda* te worden toegelaten, zullende in dit *bijzonder geval en zonder eenige gevolgtrekking voor den vervolge, voor dit jaar* daartoe kunnen mededingen de Jongelingen geboren *op* of *na den 1sten September* 1837.

De Ouders en Voogden die verlangen mogten, dat hunne Zonen of Pupillen tot het te houden vergelijkend examen wierden toegelaten, behooren zich bij een daartoe strekkend verzoekschrift aan den Minister van Marine te wenden.

Dat verzoekschrift zal moeten bevatten de opgaven vermeld in de *Staats-courant* van den 13den April 1853, nº. 87, en daarbij moeten overgelegd worden de bij die aankondiging opgegevene stukken.

Zij die reeds vroeger die stukken aan het Departement van Marine hebben overgelegd knnnen, bijaldien die bij hetzelve verbleven zijn, volstaan met aan gedachten Minister alleen in te zenden een verzoekschrift tot het door hunne Zonen of Pupillen doen ondergaan van voorschreven examen.

's Gravenhage, den 9den Julij 1853.

Voor den Minister voornoemd.
De Secretaris-Generaal,
MULLER.

⁂ De Minister van Marine brengt ter kennis van de belanghebbenden, dat, gedurende de maanden *Julij*, *Augustus* en *September* dezes jaars, en *niet langer*, ten kantore van de Betaalmeesters in de Arrondissementen, de voldoening zal geschieden der Gagementen ten laste van den Staat over het *tweede quartaal dezes jaars;* met dien verstande, dat hier alleen bedoeld worden de *tijdelijke pensioenen*, die door de zorg van het Departement van Marine worden voldaan.

Zullende gezegde betaling aanvang nemen met den 6den dezer en voorts over gemeld tijdvak dagelijks, Zon- en Feestdagen uitgezonderd.

's Gravenhage den 4den Julij 1853.

De Minister voornoemd,
J. ENSLIE.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

De Minister van Marine brengt ter kennis van belanghebbenden een door tusschenkomst van Zijner Majesteits Consul te *Londen* ontvangen berigt van *Trinity-House* aldaar, in dato 21 April jl., houdende dat, aangezien de punt der bank, genaamd *Blacktail-sand*, steil afloopt, en als een belangrijk om te ronden punt bij het bevaren van het westelijk gedeelte van het *Swin-kanaal* geacht moet worden, tot wegwijzing hiervan, ter voorkoming dat schepen bij nacht aldaar aan den grond komen, wanneer de aldaar geplaatste boei niet in tijds te zien is geweest, het *Maplin-licht* in die rigting verduisterd zal wordenen niet meer zigtbaar zijn zal ten Noorden van de lijn der punt van de *Blacktail*, het *Zuid-Oost-Maplin* en *Maplin-Boeijen.*

Deze veranderingen zullen in werking komen met of tegen 1 Junij aanstaande.

's Gravenhage, den 12den Mei 1853.

De Minister voornoemd,
J. ENSLIE.

OPENBARE AANBESTEDING.

Amsterdam.

Ingevolge magtiging en onder nadere goedkeuring zal, door den Kolonel, Plaatselijken Kommandant te *Amsterdam*, in het openbaar worden Aanbesteed:

het Afbreken van den bestaanden Oven in het locaal achter de Kazerne Oranje-Nassau te *Amsterdam*, tot Garnizoens-Bakkerij ingerigt; het Bouwen van twee nieuwe Bakovens aan en tegen voormeld locaal en het verrigten van eenige andere werkzaamheden.

Deze Aanbesteding zal plaats hebben op Donderdag den 14den Julij 1853, ten 12 ure op den middag, in het Logement *het Rondeel*, in de Doelenstraat te *Amsterdam*, alwaar het Bestek acht dagen te voren ter lezing zal liggen.

Op Dingdag den 12den Julij 1853, des voormiddags ten elf ure, zal de aanwijzing op de plaats worden gedaan.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen bij den Kolonel, Plaatselijken Kommandant voornoemd en bij den Eerstaanwezenden Ingenieur te *Amsterdam.*

NEDERLANDSCHE VEREENIGING:

TOT AFSCHAFFING VAN STERKEN DRANK.

Jaarlijksche Algemeene Vergadering, op 13 en 14 Julij eerstkomende te houden te 's Gravenhage.

Eerste dag, Openbare zamenkomst, in het Kerkgebouw der Remonstrantsche Broederschap, op Woensdag 13 Julij, des avonds *ten zes ure*, in den trant der Noord-Amerikaansche en Engelsche meetings.

Vijf of zes sprekers zullen gedurende eene korte wijle over de zaak der Afschaffing van Sterken Drank het woord voeren.

De onderwerpen zijn:
a. over de Afschaffing van Sterken Drank op Godsdienstig terrein;
b. » » » » » » » Geneeskundig »
c. » » » » » » » Staatshuishoudk. »
d. » » » » » » » Justitieel »
e. » » » » » » met opzigt tot de Jeugd;
f. » den invloed der Vrouwen met betrekking tot de Afschaffing.

Genoodigden worden verzocht binnen te gaan door de deur tegenover de *Jan-Hendrik-straat.*

Voor *Leden* en *Belangstellenden* staat de toegang open door de deur naastbij de *Korte Beestenmarkt*, MITS VOORZIEN VAN EENE TOEGANGSKAART, van 11 Julij eerstkomende bij den Boekhandelaar *A. Entrop van Poeteren*, Lange Poten, voor een iegelijk, in zooverre de ruimte van het Kerkgebouw gedoogt, verkrijgbaar.

Tweede dag, *Donderdag* 14 *Julij.* Algemeene Vergadering van Hoofdbestuur en Afgevaardigden, in de Groote Zaal der *Afschaffings-inrigting*, 1ste Wagenstraat, S. 82, des voormiddags ten acht ure.

☞ Zie verder den beschrijvingsbrief.

Zooveel de ruimte der zaal toelaat kunnen de Leden der Nederlandsche Vereeniging: tot Afschaffing van Sterken Drank deze Vergadering bijwonen, mits vertoonende (Ingang *Raamsloot*) òf hun Diploma òf eene Toegangkaart, te bevragen bij den Secretaris der *Afdeeling* 's GRAVENHAGE, op den dag zelven, en aan het locaal der *Afschaffings-inrigting* (Ingang *1ste Wagenstraat*).

's Gravenhage, 4 Julij 1853.

Van wege het Hoofdbestuur,
De Secretaris der 's Gravenhaagsche Afdeeling,
W. GREEVEN.

GEREGTELIJKE AANKONDIGINGEN.

⁂ Blijkens Acte, den 5den Julij 1853 voor den Notaris *Henr Antoine Jean Amya Esser* en getuigen te Amsterdam verleden, is tusschen de Ondergeteekenden *Frans Pieter Robbé*, Fabrikant, en *Jacques Charles Samuel de Chaufepié*, buiten beroep, beiden wonende te Amsterdam, aangegaan eene Vennootschap onder de Firma van *F. P. Robbé en Compagnie*, tot het oprigten en exploiteren hier te lande, met uitzondering der Provincie Zeeland, van Fabrieken van Economisch-Gasverlichting, met de levering van het Gas, en al wat tot het aanwenden en verbruiken van Gaz behoort, waarvan de hoofdzetel en het kantoor gevestigd zijn te Amsterdam. Beide Vennooten hebben de teekening der Firma, doch zullen die niet mogen gebruiken tot het opnemen of uitleenen van gelden, het stellen van borgtogten of tot andere bezwarende en aan het doel der Vennootschap vreemde verbindtenissen. De Vennootschap is aangegaan voor den tijd van een en twintig achtereenvolgende Jaren, aanvang genomen hebbende den 1sten Julij dezes jaars, en eindigende alzoo den 1sten Julij des jaars 1874, met stilzwijgende voortzetting echter, na verloop van dien tijd, telkens van vijf tot vijf jaren, bijaldien niet door een der Vennooten, ten minste een jaar vóór het uiteinde van den eersten of der latere termijnen van duur, aan den anderen Vennoot schriftelijke opzegging zal zijn gedaan.

Geschiedende hiervan Aankondiging ter voldoening aan het bepaalde bij Art. 28 van het Wetboek van Koophandel.

Amsterdam, den 5den Julij 1853.

F. P. ROBBÉ.
J. C. S. DE CHAUFEPIÉ.

TE 'S GRAVENHAGE, TER ALGEMEENE LANDS-DRUKKERIJ.